P. J. J. M. Vonk / **De 40ste Klompenbeurs te St. Oedenrode**

Ver. Hollandsche Lucifersfabrieken

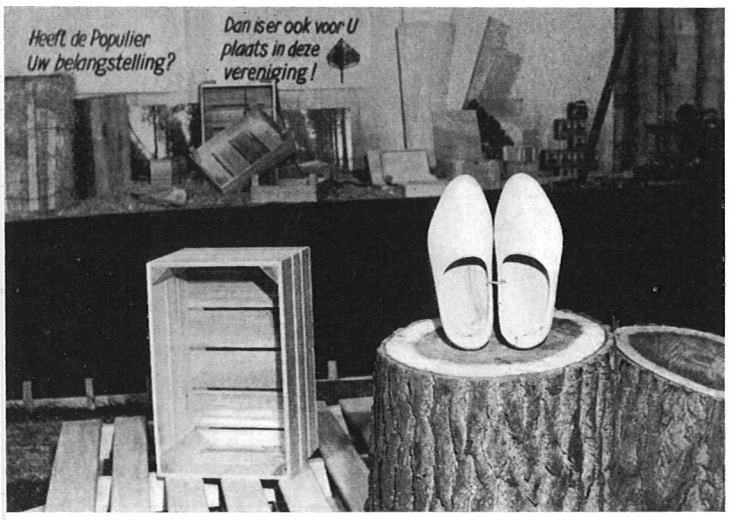

Van 12 tot en met 15 oktober j.l. stond het schilderachtige dorp Sint Oedenrode weer in de publieke belangstelling. Op deze data n.l. werd de 40ste klompenbeurs van St. Oedenrode gehouden.

Het maken van klompen was vroeger een ambachtelijk werk en het geschiedde met de hand. De produkten vonden hun weg direkt aan de gebruiker.

In de laatste halve eeuw is de produktie door de invoering van machines geheel gemechaniseerd en de oude klompenmakerij kreeg zijn beslag en veranderde in een klompenfabriek. De produkten van deze industrie bereiken nu de klanten via de tussenhandel. Door deze omstandigheden werd het houden van jaarlijkse beurzen, waar fabrikanten en handelaren elkaar „vinden" zeer nuttig, om maar niet te spreken van noodzakelijk. In navolging van andere plaatsen waar men reeds jaarlijks klompenbeurzen organiseerde, begon in 1926 de onafgebroken reeks van klompenbeurzen te St. Oedenrode. Een uitstekende gedachte is het destijds geweest om aan een dergelijke zakelijke beurs een wedstrijd te verbinden. Zo'n wedstrijd verlevendigt n.l. de beurs en vormt een blijvende aansporing om de kwaliteit van de klompen te verbeteren. St. Oedenrode, in eigen omgeving en kringen beter bekend als „Rooi", kan zich erop beroemen op de dag van heden de enige plaats van Nederland te zijn, zo niet van geheel Europa, waar nog klompenbeurzen gehouden worden.

Voor het welslagen van deze 40ste klompenbeurs hebben organisatoren en deelnemers kosten noch moeite gespaard, teneinde er een waardige jubileumbeurs van te maken. Wel, er mag gezegd worden dat zij hierin volkomen zijn geslaagd. Een grote tent op het marktplein vormde de lokaliteit van de beurs. Een groot gedeelte hierin werd in beslag genomen door de klompen, welke de klompenmakers voor de keuring hadden ingezonden. Bij een beetje serieus aanschouwen bleek in ieder geval dat een behoorlijk stukje vakwerk onontbeerlijk is voor een goed produkt. Bijzonder goed deed de stand het van de Heemkundekring. Niet-insiders in de klompenindustrie kregen hier een overduidelijk beeld hoe men in vroeger jaren, en ook thans wellicht nog in uitzonderlijke gevallen, de klomp met de hand fabriceerde. Op deze plaats proefde men weer de sfeer van de echte klompenmakerij. Een waar toonbeeld van volslagen vakmanschap. De boomkweker ontbrak evenmin. Plantgoed van verschillende populiere- en wilgerassen waren broederlijk naast elkaar tentoongesteld. Eens, op volwassen leeftijd zullen ze wederom o.a. het klompenhout moeten verschaffen. Zeer interessant was de stand, waarin verschillende verzamelingen klompen waren bijeengebracht. Zo kon men een verzameling klompjes bezichtigen die alle modellen bevatte, ooit in Nederland vervaardigd en gedragen, zoals o.a. Zeelands model, Fries model, Rondneus model, Brabants ruitmodel en vele andere.

De tegenwoordige tijd wijst uit, dat veel modeschoeisel en bedrijfsschoeisel moet zijn geïnspireerd op de klomp. Zo was een uitgebreide variatie aan schoeisel te bezichtigen waarvan enkel de zool uit het bekende „klompenhout" bestond. Een speciaal vermeldenswaardig feit op deze klompenbeurs was nog de stand van het Staatsbosbeheer met daaraan gecombineerd de stand van de „Brabantse Populierenvereniging". Het Staatsbosbeheer zorgde voor vakkundige voorlichting op het gebied van houtteelt etc. mede met het oog gericht of afzet later. De „Brabantse Populieren Vereniging" liet zich als Vereniging ook niet onbetuigd. De leuze: „Heeft de Populier Uw belangstelling, dan is er ook voor U plaats in deze vereniging" sprak voor zich. Leden bestaan uit kwekers, populierentelers, handelaren, houtverwerkende industrie en andere belangstellenden in de populier.

Keurig lagen de produkten uitgestald, die bijeengebracht waren door de leden uit de houtverwerkende industrieën. Het was zeer interessant deze keur van produkten, vervaardigd uit populiere-

hout, te bekijken. De klomp, die vanzelfsprekend uit de aard van de beurs elders overheerste, ontbrak hier in het geheel. Zo werd men o.a. geconfronteerd met houtwol, houtwolcementplaten, houten plaatjes bestemd voor het inwendige van accu's stoeltjes, allerlei soorten emballagekisten, pallets, sigarenkistjes, naaidozen, bonbonkistjes, produkten uit de lucifersindustrie, triplex fineer en gezondheidssandalen.

De 40ste klompenbeurs van St. Oedenrode behoort nu weer tot het verleden. Heel Rooi en omgeving heeft voor de volle honderd procent een geslaagde beurs gehad. Laten we hopen, dat de klomp ook in de toekomst haar waardigheid zal blijven behouden zoals zij die tot op heden altijd heeft bezeten. In Rooi zal men dan met een gerust hart naar het volgende jubileum kunnen uitzien.

Ir. P. de Sonnaville / Ervaringen met de populier 'I 214'

Fruitteler

Reeds drie jaar geleden heb ik in dit tijdschrift (nr. 1, 1964, blz. 8-9) gewezen op de bijzonder sterke jeugdgroei van de nieuwe populier 'I 214'. Dit demonstreerde zich zeer duidelijk in mijn bosperceel „De Pas" te Puiflijk, waar in maart 1958 de voornaamste Nederlandse populiererassen naast 'I 214' waren uitgeplant. De grond van dit perceel bestaat uit vrij zware, maar goede kalkhoudende rivierklei.
Het leek mij nuttig om nu, na 10 groeijaren, nog eens na te gaan, hoe de groei zich voor de verschillende rassen heeft voortgezet.
In tabel 1 staan vermeld de gemiddelde omtrekken van 4 bomen per ras (welke weinig uiteenliepen).

Tabel 1.

Gemiddelde stamomtrek in	1963	1964	1965	1966	1967
'Serotina de Champagne' [1])	50	60	65	74	85
'Robusta'	46	55	65	72	79
'Zeeland'	52	60	68	78	81
'Vernirubens'	50	60	68	75	79
'Heidemij'	51	60	68	75	79
'I 214'	62	74	84	94	102
'Serotina'	45	53	62	72	74
'Gelrica'	48	59	69	77	84
'Manitobensis'	43	53	64	72	74

De houtproduktie loopt dus voor de meeste rassen niet veel uiteen. Alleen de produktie van 'I 214' steekt er ongeveer 50-60 % boven uit.
In de rest van het bos, dat afwisselend beplant is met 'Serotina' en 'I 214', steekt 'I 214' enorm veel boven 'Serotina' uit (zie tabel 2).

Tabel 2.

Gem. omtrek in cm op 1,30 m hoogte	1963	1964	1965	1966	1967
'I 214'	71	84	94	105	113
'Serotina'	45	50	52	54	55

De houtproduktie van 'I 214' is ruim vier maal zo groot als die van de 'Serotina' (aannemende, dat de hoogte ongeveer gelijk is). Geheel zuiver is deze vergelijking niet omdat de 'Serotina' overschaduwd wordt door de 'I 214'. Uit deze cijfers blijkt ook dat de groei van de laatste jaren gering is geweest, zodat 'Serotina' beter gerooid kan worden.
In een jong perceel, geplant in 1959 op slechte ondoorlatende klei (Schiplei te Altforst), zijn de groeiverschillen niet zo groot geweest (zie tabel 3).

Tabel 3.

	Gem. omtrek in cm van 4 bomen	okt. 1964	okt. 1967
'I 214'		50	76
'Serotina'		42	64
'Heidemij'		41	63

In mijn oudste perceel te Hernen op zware, slechtdoorlatende klei is de groei niet zo spectaculair geweest (zie tabel 4).

Tabel 4.

	Gem. omtrek van 4 bomen geplant in 1954	in okt. 1967
'I 214'		104
'Gelrica'		84
'Heidemij'		76

Men ziet in tabel 4 dat de 'I 214', geplant als éénjarige boom, het duidelijk wint van de andere rassen, die als tweejarige geplant waren.
Uit tabel 1 en 2 krijgt men beslist de indruk, dat de sterke jeugdgroei, zich ook op latere leeeftijd voortzet. De meeste bomen van 'I 214' hebben nu een omtrek van 105-110 cm. In het 9e en 10e groeijaar nam de stamomtrek nog steeds met ongeveer 10 cm per jaar toe. Een eenvoudige berekening leert (zie voor de toegepaste methode: „Populier" no. 1, 1966, blz. 12-13), dat de houtproduktie ongeveer met 20 % per jaar is toegenomen in deze twee laatste jaren, wat overeenkomt met ca. 20 m^3 per jaar.
Nu is dit wel een zeer gunstig voorbeeld op goede grond en een prima bodemverzorging in een gunstige omgeving. In de N.O.-polder en in de Noordelijke provincies is de groei van 'I 214' minder goed als gevolg van een sterke bladaantasting door de schimmel Marssonina.
In Italië, Frankrijk, Joegoslavië is de 'I 214' momenteel de meest geteelde populier, waarmede veel ervaring is. Over de kwaliteit van het hout vermeldt M. Sekawin, dat in Italië de ervaringen van verschillende fineer- en lucifersfabrieken minder gunstig zijn („Populier" nr. 3, 1964, blz. 15).
Alles bij elkaar genomen, meen ik, dat de 'I 214' voor Zuid- en midden-Nederland aanbevolen kan worden. Vooral nu de houtprijzen sterk zijn teruggelopen, moeten wij trachten met betere rassen en een juiste teeltmethode de produktie per ha op te voeren om zodoende de rentabiliteit weer te verhogen. De 'I 214' kan hiertoe een belangrijke bijdrage leveren. Hoeveel populieren moeten niet langer dan 30 jaren staan voordat ze kaprijp zijn? De 'I 214' kan in gunstige omstandigheden in 20 jaren een zware boom leveren. Is onze schaarse en dure grond geen goede populier waard? De tijd is nabij dat wij bij de tijd moeten zijn.

[1]) In het aangehaalde artikel aangeduid als: 'Serotina erecta' sel. Westeinde ♂.

Aan de abonne's

Wilt U Uw abonnementsgeld over 1968 (f 3,—) binnenkort voldoen op postrekening nr. 1172915 t.n.v. „Stichting Populier", Wageningen?